

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20586/2023
09.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат у ..., против туженог „Philip Morris Operations“ АД Ниш, чији је пуномоћник Небојша Станковић, адвокат у ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3378/2022 од 14.03.2023. године, у седници већа одржаној 09.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3378/2022 од 14.03.2023. године, као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 7405/2018 од 19.07.2022. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се тужени обавезе да тужиоцу на име накнаде штете због изосталог приноса дувана за 2003. годину исплати износ од 529.001,83 динара са законском затезном каматом од 29.08.2014. године као дана вештачења па до коначне исплате и да се тужени обавезе да тужиоцу на име накнаде штете због изостале премије за 2003. годину исплати износ од 49.750,00 динара, са законском затезном каматом од 30.09.2013. године као дана подношења тужбе па до коначне исплате, и обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка.

Апелациони суд у Нишу је донео пресуду Гж 3378/2022 којом је укинуо пресуду Основног суда у Нишу 21П 7405/2018 од 19.07.2022. године и пресудио тако што је одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца да се тужени обавезе да тужиоцу на име накнаде штете због изосталог приноса дувана за 203. годину исплати износ од 529.001,83 динара са законском затезном каматом од 29.08.2014. године као дана вештачења па до коначне исплате, одбио као неоснован тужбени захтев да се тужени обавезе да тужиоцу на име накнаде штете због изостале премије за 2003. годину исплати износ од 49.750,00 динара, са законском затезном каматом од 30.09.2013. године као дана подношења тужбе па до коначне исплате и обавезао тужиоца да туженом накнади трошкове поступка у износу од

225.700,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Против наведене другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену ревизију којом побија пресуду због погрешне примене материјалног права. Тужилац изјављује и посебну ревизију позивом на одредбе члана 404. Закона о парничном поступку и истиче да је у истоветним чињеничним и правним ситуацијама донет велик број пресуда којим се усвајају тужбени захтев тужилаца.

Ревизија је дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011...10/2023), јер је другостепени суд по одржаној расправи усвојио жалбу, укинуо првостепену пресуду и одлучио о тужбеном захтеву.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и одлучио да ревизија није основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Према чињеничном стању на основу ког је донета побијана пресуда, које је утврдио другостепени суд на расправи пред тим судом, тужени је са тужиоцем као произвођачем дувана закључио 27.03.2003. године типски уговор о производњи дувана типа „Вирцинија“, „Берлеј“, „Прилеп“ у кооперацији, рода 2003. године. Уговорена је производња дувана на површини од 3ха у количини од 4800kg, типа „Вирцинија“. Обавезе су туженог да тужиоцу бесплатно обезбеди селекционисано дуванско семе, да му пружи стручна упутства о производњи и заштити уговорене производње дувана, да му обезбеди неопходан репроматеријал, те да уколико тужилац испуни обавезе преузете уговором да изврши процену приноса дувана, да сву производену количину дувана без филиза преузме од тужиоца по прописаним мерилима за квалитетну процену по утврђеним ценама. Тужилац је обавезан да семеном уговореног типа дувана добијеног искључиво од туженог засеје 8-10 м² квалитетног и здравог расада на сваких 10 ари уговорене површине најкасније до 30. марта, да земљиште правилно обради, да на одређеној парцели расади и произведе уговорену количину дувана, да од туженог преузме понуђена хемијска средства ради заштите од земљишних штеточина и спречавања појава болести уз обавезно упутство стручног сарадника на терену, да заштиту дувана изврши најмање по три пута на леји и њиви, да преузме хемијска средства од туженог за сузбијање заперка и дуван истим испрска и др. и да се у свим фазама производње придржава усмених упутстава стручног сарадника на терену. Предвиђено је да тужиоцу припада право на премију за уговорени тип дувана у одређеном износу по хектару и условима ближе одређеним. Тужени је прибавио семе за производњу расада дувана сорте „Вирцинија Хевеси 9 Ф1“ од добављача „Копекс“ Нови Сад који је овлашћени увозник семена, са декларацијом о квалитету семена пољопривредног биља које је испитала Национална лабораторија за испитивање семена Нови Сад према којој је здравствено стање семена исправно и исто предао

тужиоцу. То семе је, према одговору Министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства упућеном туженом по његовом захтеву, могло да се користи у комерцијалној производњи дувана у производној 2003. години, јер је одобрено увођење у производњу стране сорте. Тужилац је произвео расад и расадио дуван на површини од 2,5ha, за шта је добио аванс премије за дуван у износу од 49.500,00 динара, док је према списку за повраћај премије добио премију од 91.150,00 динара. Како је утврђено, тужени је тужиоцу испоручио Метил бромид, за који је означен датум производње јануар 2003. године и исти датум је означен и као датум истека рока трајања, али исти препарат задовољава тражене критеријуме у смислу садржаја активне материје, јер је нађени садржај у оквиру декларисаног, па се рок употребе препарата може продужити за још једну годину. Из налаза вештака утврђено је да семе није узрок смањеног приноса дувана код тужиоца у производној 2003. години. Надаље, закључак је другостепеног суда према изведеним доказима да је тужени имао реонске инструкторе, стручне у домену производње дувана, који су контактирали и редовно обилазили произвођаче, давали им стручна упутства и били им на услузи када год би имали проблем у производњи. Тужени је имао приручник о производњи дувана који је давао кооперантима, у коме је наведена технологија производње дувана и примена хемијских средстава и врста и време примене ових средстава, где су све препоруке табеларно приказане. Кооперанти су били у могућности да задуже ђубриво и средства, па и хемијска средства, код туженог, чиме је тужени испунио и ову уговорну обавезу. Закључак је да ни пружање стручне помоћи није био узрок смањеног приноса дувана код тужиоца. Осим тога, тужилац је засадио мањи број струкова дувана од уговореног, 37.000 струкова уместо 60.000 струкова. Имао је могућност да од туженог бесплатно обезбеди расад којим би допунио број расађених биљака до уговореног. Тужилац се није обраћао туженом захтевом да му се обезбеди додатни расад, нити је током процеса производње имао примедбе на рад стручне службе туженог, па се у коначном мањи принос не може приписати туженом у кривицу. Узрок смањеног приноса је у различитим спољашњим утицајима и људском фактору. Конкретна година је била веома неповољна за производњу свих пољопривредних култура, због јаких мразева у априлу који су утицали да младе биљке измрзну, а затим од маја до августа високих температура уз екстреман дефицит падавина, што је директно утицало на умањење приноса дувана. Није се могло утврдити колико је било вирусних обољења дувана и њихов утицај на смањење приноса. Како су искључени узроци везани за квалитет семена, непостојање стручне помоћи од стране туженог и необезбеђивање потребних заштитних средстава, на страни туженог не постоји кривица због мањег приноса дувана који је тужилац произвео у односу на очекивани принос, те су одбијени тужбени захтеви тужиоца за накнаду штете у виду разлике због смањеног приноса у односу на уговорени и у виду неостварене премије. Тужиоцу је исплаћен аванс на име премије од 92.250,00 динара, док је уредбом за 2003. годину предвиђено његово право на премију у износу од 71.000,00 динара по хектару под условом да расади 18.000 биљака по хектару и произведе најмање 1.200 килограма по хектару. С обзиром да је тужилац произвео на 2,5ha 457 килограма дувана, то није могао остварити већи износ на име премије.

Тужилац у ревизији оспорава правилност примене материјалног права наводима да тужени тужиоца није снабдео декларисаним и селекционисаним семеном, није водио евиденцију о стању дувана и примени агротехничких мера, није доказао да је пружао

адекватна стручна упутства на терену од стране лица са потребним степеном и врстом стручне спреме, ни да је имао програм заштите дувана, нити да је нудио хемијска средства а да је њихову примену тужилац одбио. Са друге стране, тужилац је у свему поступао у складу са налогом реонског инструктора, није било примедба на рад тужиоца, нити је уговор са тужиоцем раскинут због неиспуњења његових обавеза. Сматра да тужени није поштовао уговорне и законске обавезе и да постоји узрочно-последична веза између радњи туженог и настале штете, те и одговорност туженог за насталу штету.

Ревизијски суд оцењује наводе тужиоца неоснованим.

Противно наводима ревизије, другостепени суд је на основу утврђеног чињеничног стања правилно применио одредбе материјалног права о основима за одговорност за насталу штету. Тужилац неосновано истиче да га тужени није снабдео декларисаним и селекционисаним семеном, код утврђене чињенице да је семе имало уредну декларацију квалитета и било одобрено за комерцијалну производњу и да, шта више, није семе узрок смањеног приноса дувана код тужиоца. Утврђено је да су реонски инструктори туженог редовно обилазили произвођаче, а са друге стране, нема утврђења да је непружање стручне помоћи тужиоцу у конкретној ситуацији довело до смањења приноса. Временске прилике које су биле неповољне за узгој дувана, погодовале су развоју вируса, али вештачењем се није могло утврдити да ли је било вирусних обољења дувана код тужиоца, нити је тужилац о томе пружио доказе. Према томе, из утврђеног чињеничног стања не произилази да је на страни туженог било пропуста који су у узрочно последичној вези са штетом коју је тужилац трпео услед смањеног приноса дувана на оним површинама на којима га је засадио, па у вези с тим и изостале премије.

Одредбама Закона о облигационим односима, у члану 124. предвиђено је да у двостраним уговорима, кад једна страна не испуни своју обавезу, друга страна може захтевати испуњење обавезе, или раскинути уговор, а у сваком случају има право на накнаду штете. Тужилац захтев за накнаду штете у виду измакле користи заснива на тврдњи о неиспуњењу уговорених обавеза са стране туженог. Међутим, нису доказани пропусти на страни туженог који би узроковали штету за коју тужилац тражи накнаду, нити је тужилац доказивао да је од туженог захтевао испуњење конкретних обавеза, за које тврди да су довеле до настанка штете. И према одредбама члана 262. став 1. ЗОО, поверилац у обавезном односу је овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити је савесно у свему како она гласи, а кад дужник не испуни обавезу, или задоцни са њеним испуњењем, поверилац има право захтевати и накнаду штете коју је услед тога претрпео (став 2.). У конкретном случају, није доказано неиспуњење обавезе са стране туженог због којег је тужилац трпео штету чију накнаду тражи тужбеним захтевом.

Из наведених разлога је одбијена ревизија тужиоца, као неоснована, по одредби члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић